

**OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
SECȚIUNEA B: LECTURĂ CA ABILITATE DE VIAȚĂ**

Etapa locală, 16 februarie 2019

Secțiunea gimnaziu – lector avansat, nivelul 1 – clasele a V-a și a VI-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- Textul care depășește limita maximă de rânduri, în cazul în care aceasta este precizată, nu va fi luat în considerare.
- Timpul de lucru este de 3 ore;
- Nu se acordă puncte din oficiu.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

50 de puncte

MARELE URIAȘ PRIETENOS

de Roald Dahl

- fragment -

Cine reușește să cucerească titlul de majordom al reginei este o persoană înzestrată cu o ingeniozitate extraordinară, adaptabilitate, versatilitate, dexteritate, istețime, rafinament, perspicacitate, discreție și o seamă de alte talente pe care nici tu, nici eu nu le deținem. Domnul Tibbs le avea pe toate. Se afla în odaia sa, sorbindu-și paharul de bere blondă de dimineață, când ordinul reginei îi ajunse la urechi. Într-o frântură de secundă făcu următoarele calcule în minte: dacă un om normal, de un metru și optzeci de centimetri, are nevoie pentru a mânca de o masă de aproximativ nouăzeci de centimetri înălțime, un uriaș de șapte metri va avea nevoie de o masă înaltă de trei metri și jumătate.

Iar dacă un om de un metru și nouăzeci de centimetri are nevoie de un scaun de șaiszeci de centimetri, un uriaș de șapte metri va avea nevoie de un scaun înalt de doi metri și jumătate.

„Totul”, își spuse domnul Tibbs, „trebuie înmulțit cu patru. Două ouă trebuie să fie de fapt opt. Patru felii de șuncă trebuie să devină șaisprezece. Trei felii de pâine prăjită trebuie să fie douăsprezece și așa mai departe.” Toate aceste calcule au fost transmise imediat către domnul Papillion, bucătarul palatului.

Domnul Tibbs zbură în sala de bal (majordomii nu merg, ci zboară deasupra podelei), urmat de o întreagă armată de valeți. Toți purtau pantaloni mulați până la genunchi și fiecare dintre ei ația glezne și pulpe frumos rotunjite. Nu ai nicio șansă de a deveni valet la curtea regală dacă nu ai glezne bine definite. E primul lucru la care se uită, atunci când vii la interviu.

– Împingeți pianul acela în centrul încăperii, șopti domnul Tibbs.

Majordomii nu ridică niciodată vocea peste tonul unei șoapte stinse.

Patru valeți mutară pianul.

– Acum aduceți o comodă mare și puneți-o deasupra pianului, zise încet domnul Tibbs.

Alți trei valeți aduseră o superbă comodă Chippendale din lemn de mahon și o așezară deasupra pianului.

– Acela va fi scaunul lui, șopti domnul Tibbs. Are o înălțime de exact doi metri și jumătate. Acum vom confecționa o masă la care acest domn va putea servi micul dejun cât mai confortabil cu putință. Aduceți-mi patru orologii înalte, cu pendul. Se găsesc destule prin palat. Fiecare orologiu să aibă trei metri și jumătate.

Şaisprezece valeţi s-au împrăştiat prin palat pentru a căuta orologiile. Nu erau deloc uşoare, fiecare dintre ele trebuia cărat în spinare de patru valeţi.

– Aşezaţi cele patru pendule într-un dreptunghi de doi metri şi jumătate pe un metru şi douăzeci şi cinci de centimetri.

Valeţii respectară întocmai cerinţa.

– Acum aduceţi-mi masa de ping-pong a prinţului moştenitor, şopti domnul Tibbs.

Masa de ping-pong fu transportată înăuntru.

– Deşurubaţi-i picioarele şi luaţi-le de aici, zise domnul Tibbs în şoaptă.

Zis şi făcut.

– Acum puneţi măsuta de ping-pong peste cele patru orologii cu pendul, şopti majordomul.

Ca să reuşească asta, valeţii fură nevoiţi să se urce pe scări pliante.

Domnul Tibbs făcu un pas în spate ca să examineze atent noul mobilier.

– Nicio piesă nu e în stilul clasic, mormăi el în barbă, dar va trebui să ne mulţumim cu ele aşa cum sunt.

Dădu ordin ca masa de ping-pong să fie îmbrăcată cu o faţă de masă din damasc; la final, totul arăta foarte elegant.

În acest moment, domnul Tibbs păru să aibă ezitări. Toţi valeţii îl priviră consternaţi. Majordomii nu au niciodată ezitări, nici măcar atunci când sunt confrunţaţi cu problemele cele mai imposibile. Trebuie să fie mereu fermi şi hotărâţi.

– Cuţite şi furculiţe şi linguri, îl auziră pe domnul Tibbs murmurând. Tacâmurile noastre o să pară ace în mâinile lui.

Dar domnul Tibbs nu ezită mult:

– Spune-i grădinarului-şef, şopti el, că am imediat nevoie de o furcă de grădină nouă-nouţă şi nefolosită şi de o lopată. Iar pe post de cuţit vom folosi sabia cea mare de pe peretele din salon. [...]

O splendidă cană de porţelan de trei litri şi jumătate fu adusă şi pusă pe masa uriaşului lângă furcă, lopata de grădină şi sabia cea mare.

Şi cu acestea, pregătirile pentru micul dejun al uriaşului se încheiară.

Domnul Tibbs îi puse mai apoi pe valeţi să mute o măsută delicată şi două scaune lângă masa uriaşului. Acestea erau pentru regină şi pentru Sophie. Nu se putea face nimic în legătură cu faptul că masa şi scaunul uriaşului eclipsau în totalitate măsuta celor două.

Toate aceste pregătiri se isprăviră doar în clipa în care regina, îmbrăcată acum cu o fustă elegant împodobită şi cu un cardigan de caşmir, îşi făcu apariţia în sala de bal, ţinând-o pe Sophie de mână. O rochiţă albastră frumoasă, care aparţinuse cândva uneia dintre prinţese, fusese gătită pentru Sophie şi, pentru a o face încă şi mai frumuşică, regina alesese o superbă broşă de safir de pe măsuta ei de toaletă şi i-o prinsese lui Sophie în piept, în partea stângă. Marele Uriaş Prietenos le urma, însă intratul pe uşă îi dădea mari bătaii de cap. Trebui să se chircească şi să se târască în patru labe, în timp ce doi valeţi îl împingeau de spate şi alţi doi îl trăgeau din faţă. Dar într-un final reuşi să intre. Îşi dăduse jos mantia neagră şi scăpase şi de trâmbiţă, iar acum era îmbrăcat cu hainele lui obişnuite şi modeste.

Odată ajuns în sala de bal, fu nevoit să se aplece de nenumărate ori pentru a nu se lovi de tavan. Din această cauză nu observă un candelabru imens de cristal. Poc! cu capul direct în candelabru. O ploaie de sticlă căzu peste bietul MUP.

– Trăcia tracului! exclamă el. Asta ce-a fost?

– A fost Ludovic al XV-lea, răspunse regina destul de mâhnită.

– N-a mai intrat niciodată într-o casă, zise Sophie.

Domnul Tibbs se încruntă. Trimise patru valeţi să cureţe mizeria, iar apoi, cu un gest vag dispreţuitor, îi făcu semn uriaşului să se așeze pe comodă, deasupra marelui pian.

– Ce vârvrăjeală pripocrântită de loc! zise MUP entuziasmat. Eu o să simtă ca peştele-n sos şi chifteaua-n apă aicea, sus.

– Întotdeauna vorbeşte aşa? vru să ştie regina.

– Destul de des, răspunse Sophie. Se încurcă în cuvinte din când în când.

MUP se așeză pe pianul comodă şi cercetă cu uimire marea sală de bal.

– Pe jeleurile mele! exclamă el. În ce cameră flătăreţmagnificioasă este noi. Este aşa de gigantoasă, că eu are nevoie de bicirculari şi telescopi ca să vadă ce se întâmplă la celălalt capăt!

Valeţii sosiră, aducând tăvi de argint cu ochiuri prăjite, şuncă, cârnaţi şi cartofi rumeniţi.

În acel moment, domnul Tibbs îşi dădu brusc seama că, pentru a-l servi pe MUP la masa lui ceas-cu-pendul de trei metri şi jumătate, trebuia să se urce în vârful uneia dintre acele scări pliante

înalte. În plus, trebuia să facă asta în timp ce într-o mână balansa o imensă tavă fierbinte, iar în cealaltă ducea un uriaș ibric de argint, plin cu cafea. Orice om normal ar fi dat înapoi. Dar majordomii pricepuți nu dau niciodată înapoi. Porni în sus. Sus, sus, sus, în timp ce regina și Sophie îl priveau cu mult interes. Există posibilitatea ca amândouă să-și fi dorit în secret ca majordomul să-și piardă echilibrul și să se prăbușească pe podea. Dar majordomii pricepuți nu se prăbușesc niciodată.

În vârful scării, domnul Tibbs, balansându-se ca un acrobat, îi turnă lui MUP cafeaua și îi așează imensa farfurie în față. Pe farfurie erau opt ouă, doisprezece cârnați, șaisprezece felii de șuncă și un morman de cartofi rumeniți.

– Ce e aceasta, vă rog, Majestatea Voastră? întrebă MUP, privind în jos, spre regină.

– Nu a mâncat decât castracurcuveți toată viața, explică Sophie. Au un gust absolut oribil.

– Nu pare a-i fi încetinit creșterea, observă regina.

MUP apucă lopata de grădină și, dintr-o mișcare, strânse ouăle, cârnații, șunca și cartofii din farfurie, lăsând-o curată lună, iar apoi le azvârli pe toate în gura lui enormă.

– Pe ochelarii mei! exclamă el. Pe lângă minunățiile astea, castracurcuveții au gust de mânjoalcă.

Regina își ridică privirea spre el, încruntându-se. Domnul Tibbs își lăsă capul în pământ, cercetându-și degetele de la picioare, și începu să bolborosească ceva ca pentru sine.

– Asta a fost doar o găgățică de gustare, zise MUP. Majestatea Voastră mai are niște găteală dintr-aceasta minunăcioasă în bufet?

– Tibbs, zise regina, demonstrând adevărata ospitalitate regească, adu-i domnului încă o duzină de ochiuri și una de cârnați.

Domnul Tibbs părăsi imediat încăperea, bodogănind cuvinte de nereprodus și tamponându-și fruntea cu o batistă albă.

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Masa Marelui Uriaș Prietenos este improvizată din:

- a. o comodă și un pian;
- b. patru orologii și o masă de ping-pong;
- c. o comodă și o masă de ping-pong;
- d. un pian peste patru orologii.

2. Pentru furculița și lingura lui MUP, domnul Tibbs solicită ajutorul:

- a. grădinarului-șef;
- b. Marelui Uriaș Prietenos;
- c. bucătarului;
- d. reginei.

3. Din neatenție, MUP răstoarnă:

- a. o vază;
- b. un tablou;
- c. un candelabru;
- d. masa reginei.

4. Secvența care arată mâhnirea reginei față de neatenția lui MUP este:

- a. „Întotdeauna vorbește așa?”;
- b. „A fost Ludovic al XV-lea”;
- c. „N-a mai intrat niciodată într-o casă”;
- d. „Nu pare a-i fi încetinit creșterea”.

B. (8 puncte: 1 punct pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei din text, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Marele Uriaş Prietenos reuşeşte cu dificultate să intre în sala de bal.
2. Mâncarea pregătită pentru MUP este insuficientă.
3. Se improvizează vesela şi tacâmurile pentru uriaş.
4. Domnul Tibbs porunceşte vaeţilor să pregătească mobilierul necesar pentru MUP.
5. Majordomul reginei trebuie să aibă anumite calităţi.
6. Din cauza neatenţiei, Mup o mănneşte pe regină.
7. Regina porunceşte să i se aducă lui MUP încă o duzină de cârnaţi şi una de ochiuri.
8. Sophie îl scuză pe Marele Uriaş Prietenos în faţa reginei.

C. (16 puncte: 4 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerinţe)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerinţe:

1. Transcrie două cuvinte/ grupuri de cuvinte care exprimă calităţi ale domnului Tibbs.
2. Prezintă într-un enunţ două dificultăţi întâmpinate de MUP pentru a ajunge în sala de bal.
3. Menţionează, într-un enunţ, un motiv pentru care domnul Tibbs are nevoie de scară.
4. Explică în 2-4 rânduri secvenţa *"Domnul Tibbs îşi lăasă capul în pământ, cercetându-şi degetele de la picioare"*.

D. (18 puncte)

Redactează un text de 15-20 de rânduri, în care să-ţi exprimi părerea despre atitudinea domnului Tibbs faţă de Marele Uriaş Prietenos.

SUBIECTUL al II-lea

30 de puncte

Ceasul astronomic din Praga (în cehă *Pražský orloj*) este un ceas astronomic medieval care se găseşte în Praga, capitala Cehiei, în piaţa din Centrul Vechi al oraşului. Ceasul este situat pe zidul sudic al primăriei. Monumentul exercită o puternică atracţie asupra turiştilor, acest lucru datorându-se faptului că de fiecare dată când sunt anunţate orele are loc un adevărat spectacol animat care atrage ca un magnet toţi turiştii aflaţi în apropiere, aceştia neîncetând niciun moment să filmeze sau să fotografieze spectacolul oferit zilnic timp de 12 ore de bătrânul orologiu.

Conform legendei, acest ceas ar fi fost construit în 1410 de Nicolae de Kadau şi renovat în jurul anului 1490 de meşterul Hanus de la Rose (Jan Ruze). Aceeaşi legendă afirmă că ulterior i s-ar fi scos ochii ceasornicarului Hanus pentru a-l împiedica să mai realizeze vreo capodoperă asemănătoare în vreun alt oraş din Europa.

Ceasul se animă în fiecare zi până la ora 21: cei 12 apostoli defilează deasupra cadranului superior ce serveşte la citirea orei (este un cadran având 24 de ore) şi afişează de asemeni poziţia Soarelui şi a Lunii în timp ce cadranul inferior afişează numele sfântului sărbătorit în ziua respectivă, iar în acelaşi timp şi semnele astrologice. În acel moment Praga depindea de Universitatea din Louvain şi acest fapt explică existenţa unui orologiu asemănător, dar fără figurile automate în catedrala din Saint-Omer.

Acest ceas a cunoscut mai multe reparaţii din momentul creării sale în secolul al XV-lea, dintre care una din cele mai importante a avut loc în anul 1948, după ce fusese incendiat de germani în timpul retragerii lor din Praga în 1945, la sfârşitul celui de-al doilea război mondial. A fost din nou reparat în anii 1994 şi 2006.

(*Ceasul astronomic din Praga*, www.wikipedia.ro)

A. (15 puncte: 3 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunţuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerinţe, prin valorificarea textului citat:

1. Scrie motivul pentru care ceasul astronomic din Praga a devenit o atracţie pentru turişti.
2. Precizează numele persoanei care a construit ceasul astronomic.
3. Ce deosebire există între ceasul astronomic din Praga şi cel din Saint-Omer?
4. Menţionează anii în care ceasul astronomic din Praga a suferit reparaţii.
5. Explică de ce ceasul astronomic a avut nevoie de reparaţii în anul 1948.

B. (15 puncte)

Crezi că este util să ne informăm despre atracțiile turistice pe care urmează să le vizităm? Redactează un text de 12-15 rânduri în care să-ți motivezi răspunsul.

SUBIECTUL al III-lea

20 de puncte

(Se vor acorda 2 puncte pentru cerința 1, câte 4 puncte pentru cerințele 2, 3 și 10 puncte pentru cerința 4.)

Privește cu atenție afișul de mai jos și rezolvă cerințele folosind enunțuri:

1. Precizează titlul expoziției.
2. Indică ziua și data desfășurării evenimentului.
3. Menționează o legătură dintre imaginea de pe afiș și titlul expoziției.
4. Prezintă, într-un text de 10-12 rânduri, motivul pentru care ai participa la un astfel de eveniment, valorificând informațiile de pe afiș.

